

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 7 lipca 2011 r.

**Pan
Karol Balicki
Burmistrz Miasta i Gminy Nekla**

LPO-4110-01-06/2011
R/11/004

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Urzędzie Miasta i Gminy Nekla (*Urząd*) kontrolę w zakresie wypełniania przez Miasto i Gminę Nekla (*Gmina*) zadań dotyczących gospodarki ściekami bytowymi, które nie były odprowadzane zbiorczym systemem kanalizacyjnym.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 lipca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia prowadzony przez *Gminę* w latach 2009-2011 (I kwartał) nadzór na gospodarką ściekami bytowymi, które nie były odprowadzane zbiorczym systemem kanalizacyjnym.

Zadania własne gminy dotyczące prawidłowej gospodarki ściekami bytowymi, które nie są odprowadzane zbiorczym systemem kanalizacyjnym wynikają z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym². Ponadto zgodnie z art. 379 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³, burmistrz sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tego organu. Art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

(ustawa o utrzymaniu czystości) stanowi, że utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy.

1. *Urząd* nie prowadził ewidencji zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej, a także ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych, jak również w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej, co było niezgodne z art. 3 ust. 3 *ustawy o utrzymaniu czystości*. W konsekwencji *Urząd* nie posiadał pełnej wiedzy o liczbie zbiorników bezodpływowych i liczbie przydomowych oczyszczalni ścieków, liczbie osób korzystających ze zbiorników bezodpływowych, pojemności zbiorników bezodpływowych, a także o liczbie zbiorników bezodpływowych na nieczystości płynne, dla których zawarte zostały przez właścicieli nieruchomości umowy na ich opróżnianie.

Z informacji uzyskanych z Zakładu Gospodarki Komunalnej w Nekli i sprawozdań z realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej za lata 2009 i 2010 sporządzonych przez *Urząd*, a także na podstawie norm zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody⁴ oraz regulacji art. 27 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków⁵, wynika, że zużycie wody przez 2.862 mieszkańców *Gminy*, których gospodarstwa domowe w 2009 r. nie były przyłączone do zbiorczego systemu kanalizacyjnego wynosiło od 31 tys. m³ do 103 tys. m³. Oznacza to, że zużycie wody było większe od ilości ścieków dostarczonych do oczyszczalni w Nekli taborom asenizacyjnym od 16 tys. m³ do 88 tys. m³.

Z kolei zużycie wody przez 2.051 mieszkańców *Gminy*, których gospodarstwa domowe w 2010 r. nie były przyłączone do zbiorczego systemu kanalizacyjnego wynosiło od 22 tys. m³ do 74 tys. m³, czyli zużycie wody było większe od ilości ścieków dostarczonych do oczyszczalni w Nekli taborom asenizacyjnym od 7 tys. m³ do 59 tys. m³.

2. Burmistrz Miasta i Gminy Nekla prowadził, w formie elektronicznej, ewidencję udzielonych zezwoleń dla przedsiębiorców na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Ewidencja ta obejmowała takie dane jak: imię i nazwisko lub nazwę firmy, adres zamieszkania przedsiębiorcy lub siedziby przedsiębiorcy, NIP i Regon przedsiębiorcy, numer zezwolenia, datę jego wydania oraz okres jego ważności. Brak było natomiast adnotacji kiedy założono

⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 8, poz. 70

⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, ze zm.

ewidencję oraz kiedy została ona zaktualizowana. W kontrolowanym okresie 9 przedsiębiorców posiadało zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie *Gminy*.

Burmistrz Miasta i Gminy Nekla nie wydawał w badanym okresie upoważnień do kontroli przedsiębiorców w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, o których mowa w art. 8b ust. 5 *ustawy o utrzymaniu czystości*. Kontrole te przeprowadzane były interwencyjnie, jednorazowo, przez pracowników *Urzędu* i pracowników Zakładu Gospodarki Komunalnej w Nekli.

Spośród 3 badanych wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, dwa nie zawierały m. in. informacji o technologiach stosowanych lub przewidzianych do stosowania przy świadczeniu usług w zakresie działalności objętej wnioskiem czy też informacji o proponowanych zabiegach z zakresu ochrony środowiska i ochrony sanitarnej planowanych po zakończeniu działalności, do czego zobowiązywał art. 8 ust. 1 pkt 4 i 5 *ustawy o utrzymaniu czystości*.

3. *Urząd* nie egzekwował od przedsiębiorców zajmujących się opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportem ścieków obowiązku składania rocznych informacji dotyczących ilości i rodzaju nieczystości ciekłych zebranych z obszaru *Gminy* oraz obowiązku sporządzenia i przekazania w terminie do 15 dnia po upływie miesiąca, wykazu właścicieli nieruchomości, z którymi w poprzednim miesiącu zawarł umowy na odbieranie odpadów komunalnych, opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, a także wykazu właścicieli nieruchomości, z którymi w poprzednim miesiącu umowy uległy rozwiązaniu lub wygasły.

Na łącznie 9 przedsiębiorców, którzy w kontrolowanym okresie prowadzili działalność na terenie *Gminy* w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych, tylko jeden przekazał Burmistrzowi Miasta i Gminy Nekla roczną informację za 2010 r., dotyczącą ilości i rodzaju zebranych nieczystości ciekłych. Również tylko jeden przedsiębiorca przekazał Burmistrzowi Miasta i Gminy Nekla informacje za trzy kwartały 2009 r. o ilości wprowadzonych do stacji zlewnych nieczystości ciekłych, w której zawarte były dane o właścicielu nieruchomości, podpisaniu umowy oraz o ilości odebranych nieczystości.

4. Na stronach internetowych *Urzędu* nie udostępniono w formie elektronicznej wzoru wniosku o udzielenie zezwolenia, co było niezgodne z art. 8 ust. 5 *ustawy o utrzymaniu czystości*.

5. Burmistrz Miasta i Gminy Nekla przedłożył Marszałkowi Województwa informacje za lata 2009-2010 o aglomeracji oraz o stanie wyposażenia aglomeracji w system kanalizacji zbiorczej i w oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym o zbiornikach bezodpływowych, o których mowa w art. 43 ust. 3c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁶ (sprawozdanie z realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej) w ustawowym terminie do 28 lutego 2010 i 2011 r. NIK zwraca jednak uwagę na fakt, że w sprawozdaniach OS-5 sporządzonych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Nekli za lata 2009 i 2010 r. w dziale nr 1, rubryce nr 16 „Ścieki dowożone do oczyszczalni” podano 15.000 m³. Natomiast w sprawozdaniu z realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej za 2009 r. w kolumnie „Ilość ścieków dostarczonych do oczyszczalni taborami asenizacyjnymi” zadeklarowano 11.900 m³, zaś za 2010 r. podano 9.000 m³.

6. Program Ochrony Środowiska dla *Gminy* został przyjęty uchwałą Nr XXIII/179/2005 Rady Miejskiej Gminy Nekla z dnia 3 lutego 2005 r. i nie był aktualizowany. Burmistrz nie sporządzał raportów z wykonania programu ochrony środowiska, co było niezgodne z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

7. Rada Miejska Gminy Nekla nie wywiązała się z kolei obowiązku wynikającego art. 7 ust. 3a *ustawy o utrzymaniu czystości*. Do czasu zakończenia kontroli NIK nie została bowiem podjęta uchwała określająca wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. NIK pozytywnie ocenia jednak fakt przedłożenia Radzie w trakcie kontroli projektu ww. uchwały. Ponadto Rada Gminy podjęła uchwały: • nr XXXII/245/2010 z dnia 17 marca 2010 r. w sprawie regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie *Gminy*, • nr X/100/2003 z dnia 16 października 2003 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie *Gminy*, • nr XXIX/217/2009 z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz transportu nieczystości ciekłych z terenu *Gminy*.

⁶ Dz. U z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

8. NIK pozytywnie ocenia przeprowadzanie w badanym okresie kontroli zbiorników u właścicieli nieruchomości na terenie *Gminy*. Uwagę zwraca jednak to, że przeprowadzane one były tylko w przypadku interwencji. Wszelkie wątpliwości i uwagi załatwiane były na miejscu w trakcie kontroli i nie sporządzano notatek służbowych czy protokołów z przeprowadzenia tych czynności, co NIK negatywnie ocenia z punktu widzenia kryterium rzetelności.

W kontrolowanym okresie, do *Urzędu* wpłynęła jedna skarga mieszkanki *Gminy* w sprawie wylewania nieczystości ciekłych do rowu. Po dokonaniu oględzin terenu i przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego wobec 11 właścicieli nieruchomości, którzy nie posiadali umów z przedsiębiorcami, ani faktur za wywóz nieczystości ciekłych Pan Burmistrz w dniu 2 listopada 2009 r., wydał decyzje z urzędu, w których ustalił obowiązek uiszczenia opłat za opróżnianie zbiornika bezodpływowego. Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności, zostały one wydane na okres jednego roku, co było zgodne z art. 6 ust. 7 do 9 *ustawy o utrzymaniu czystości*.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu wnosi o:

- 1) założenie i prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej, a także ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- 2) wzywanie przedsiębiorców do uzupełniania przez nich wniosków składanych do *Urzędu* o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych o informacje wymagane obowiązującymi przepisami,
- 3) egzekwowanie od przedsiębiorców zajmujących się opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportem ścieków składania rocznych i miesięcznych informacji, o których mowa w *ustawie o utrzymaniu czystości*,
- 4) udostępnienie na stronie internetowej *Urzędu* wzoru wniosku o udzielenie zezwolenia,
- 5) skorygowanie informacji przekazanej do Marszałka Województwa z realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych o dane dotyczące

rzeczywistej objętość ścieków dostarczonych do gminnej oczyszczalni w latach 2009-2010 oraz zapewnienie rzetelnego sporządzania sprawozdań,

- 6) kontynuowanie działań w celu uchwalenia przez Radę Miejską Gminy Nekla wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
- 7) sporządzanie i przedkładanie Radzie Miejskiej Gminy Nekla raportów z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla *Gminy*,
- 8) zintensyfikowanie i dokumentowanie działań w celu sprawdzenia wykonywania przez właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych, w tym posiadania umów na wywóz nieczystości ciekłych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu – na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK* – oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu ich realizacji albo przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Burmistrzowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. Adresat.
3. Aa (e-szafa).